

regering ikke er optaget af grundlæggende retsikkerhedsgarantier. Dem deler vi naturligvis, både proportionalitetshensyn, og at man ikke må inkriminere sig selv. Alt det fremgår jo af lovforslaget.

Jeg synes også, at når fru Birthe Rønn Hornbech, og det er jeg jo glad for, stiller store forventninger og krav til justitsministeren, at det så også kan rette sig den modsatte vej: at justitsministeren kan forvente, at ordførerne fortæller om, hvad der står i lovforslaget, og ikke alt andet.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg tror ikke, vi bliver enige om, hvordan forholdene mellem regering og Folketing er efter den danske forfatning.

Men vi har altså den opfattelse, at dette lovforslag er et af de eksempler, hvor Folketinget foretager en selvstændig prøvelse af lovforslaget. Det er såmænd det, der er tale om.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 18: Forslag til lov om ændring af produktansvarsloven. (Ophævelse af undtagelsen for uforarbejdede produkter hidrørende fra jordbrug, husdyrbrug, fiskeri og jagt).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 4/10 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lotte Bundsgaard (S):

I Socialdemokratiet mener vi, det er afgørende, at man som forbruger har en række grundlæggende rettigheder. Man skal som forbruger kunne gennemskue, hvilket produkt man køber. Man skal som forbruger sikres imod vildledning. Man skal som forbruger kunne klage og få medhold, hvis den vare, man køber, ikke er i orden, og man skal som forbruger kunne få erstatning, hvis den vare, man køber, er defekt og derfor forvolder skade.

Produktansvarsloven, som vi behandler i dag, indeholder bl.a. regler om, at man som forbruger skal kunne få erstatning, hvis den vare, man køber, er defekt og derfor har medført en skade.

Indtil nu har uforarbejdede produkter fra landbrug, fiskeri og jagt været undtaget i denne lovgivning. Hvis vi vedtager ændringen af loven, medfører det, at disse områder også bliver omfattet af loven. Det sidste års fødevarskandalen med kogalskab og salmonella kalder på, at vi strammer op på det her område.

I Socialdemokratiet støtter vi derfor op om den her lovændring, en ændring, der vil give forbrugeren bedre vilkår efter en skade, men også en ændring, der højst sandsynligt vil virke præventivt på producenterne.

I høringssvarene ses det også, at der over næsten hele linjen er enighed om den her lovændring.

I disse EU-tider er det værd at være opmærksom på, hvor disse forbedringer for forbrugerne stammer fra. De stammer nemlig fra EU. Grunden til, at vi netop nu behandler ændringen af produktansvarsloven, er, at vi skal gennemføre et EF-direktiv. EU går altså foran for at forbedre forbrugernes interesser.

Hvis lovændringen ikke kom på baggrund af et EF-direktiv, ville det sikkert være langt sværere at få opbakning til at forbedre forbrugernes rettigheder. Producenterne ville sikkert sammen med de borgerlige partier tale imod lovforslaget og argumentere med, at deres konkurrenceniveau ville blive forværret i forhold til konkurrenterne i andre EU-lande.

EU er med det her direktiv med til at sikre, at forbrugernes vilkår forbedres, uden at producenternes konkurrenceevne forværres. EU er altså alt i alt med til at forbedre forbrugernes rettigheder.

I Socialdemokratiet indstiller vi derfor det her lovforslag til vedtagelse.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg tror, jeg kan gøre det lige så kort som den forrige ordfører.

Vi har i dette lovforslag bemærket, at det er en undtagelse, der ophæves, at så at sige alle høringssvar er meget kortfattede og meget enige i, at denne undtagelse ophæves. Efter at have læst de høringssvar vil vi også støtte forslaget, dog med det forbehold, at da det jo er en del år siden, at den oprindelige lov har været diskuteret herinde, så vil vi lige igen have fastlagt ansvarsgrundlaget i loven. Men med det forbehold støtter vi lovforslaget.

John Vinther (KF):

Jeg kan gøre det endnu kortere.

Da mit partis ordfører, fru Pia Christmas-Møller, er forhindret i at være til stede under denne første behandling, så skal jeg blot kort meddele, at Det Konservative Folkeparti kan tilslutte sig lovforslaget.

Anne Baastrup (SF):

Nu begynder det at gå hurtigt; det skal jeg forhindre.

Vi støtter lovforslaget i den udformning, det har fået. Men Forbrugerrådet har i sit høringssvar bl.a. beskrevet, at man måske skulle kigge på den grøn bog, som Kommissionen er kommet med om produktansvar. Det har vi gjort i Europaudvalget, og vi er også enige med Forbrugerrådet om, at det vil blive for vildt at opfordre Kommissionen til at komme med en egentlig revision af produktansvarsloven.

Men der er i det direktiv, som ligger til grund for produktansvarsloven, en mulighed for at åbne op. Der henvises nemlig i Forbrugerrådets udtalelse til, at der er en ændring, som falder helt inden for forslagens rammer, nemlig at det skal være så småt som muligt. Det er ophævelsen af lovens § 7, stk. 1, nr. 4, således at udviklingsrisikoen skal bæres af producenter og ikke af forbrugerne.

Som det fremgår, må man godt det ifølge direktivet. Det har man gjort i Norge og i Finland, og SF vil derfor foreslå, at vi gør det samme, og det er jeg helt sikker på at der vil være bred opbakning til. Den vil vi dyrke, og så vil vi stille det som ændringsforslag, medmindre ministeren naturligvis selv stiller det.

Christian H. Hansen (DF):

Jeg skal meddele, at da vores ordfører på området, hr. Peter Skaarup, ikke kan være til stede, vil jeg fremføre følgende:

Vi er i Dansk Folkeparti i princippet positivt indstillet over for det her lovforslag. Lovforslaget går jo ud på at ophæve undtagelsen for uforarbejdede produkter fra jordbrug, husdyrbrug, fiskeri og jagt. Og som det er nævnt i bemærkningerne, er en af årsagerne jo et EF-direktiv og vel til en vis grad også den såkaldte kogsalskabskrise.

Dansk Folkeparti mener, at lovgivningen i høj grad skal stille sig på forbrugernes side, når det gælder produktansvaret. Forbrugerne skal have gode og sikre muligheder for at vurdere, om de produkter, vi spiser eller benytter os af, er sunde og gode, og derfor kan man sige, at et af de høringssvar, bl.a. fra Forbrugerrådet, vil vi da også kigge nærmere på under udvalgsarbejdet.

Men Dansk Folkeparti kan derfor som princip tilslutte sig, at undtagelsesbestemmelsen for en række produkter i produktansvarsloven falder bort, og vi vil generelt være positive i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Dog kan det jo godt tænkes, at der eventuelt kommer yderligere indvendinger; det kunne eventuelt være fra jordbrugsorganisationer, fiskeriorganisationer osv., og det mener vi selvfølgelig også skal behandles sagligt under et kommende udvalgsarbejde.

Lad mig sige det på den måde, at blot fordi det her er et EF-direktiv, er der jo ingen grund til, at vi sådan falder på maven og bare siger ja. Det skal selvfølgelig igennem en grundig udvalgsbehandling, hvor vi kigger på de relevante ting. Men som udgangspunkt er vi positive over for lovforslaget.

Sonja Albrink (CD):

Jeg skal på CD's vegne tilkendegive, at vi er positive over for forslaget. Vi deltager i den udvalgsbehandling, der måtte finde sted, og hvis der opstår problemer, er vi også meget villige til at kigge på dem. Jeg vil ikke gennemgå forslaget, da andre ordførere har gjort det, men en positiv melding.

Søren Søndergaard (EL):

Da vores jordbrugsordfører ikke kan være til stede, skal jeg på Enhedslistens vegne hilse forslaget velkommen og samtidig tage diskussio-

nen, om det egentlig burde være mere vidtgående.

Det er indlysende, som lovforslaget også vil sikre, at primærproducenter har et ansvar for de produkter, de fremstiller. Det forholder sig jo ikke sådan, som italienerne efter sigende har hævdet, nemlig at Gud har lavet kornet på marken, og derfor kan vi ikke pålægge et producentansvar for landbrugsprodukter.

Når det drejer sig om landbrug i dag, bruges der så mange kemiske stoffer og manipulationer med naturen, at det burde være indlysende, at producenten må tage et ansvar for det producerede. Men det store spørgsmål er så, om producentens ansvar bør stoppe, hvis bare vedkommende overholder myndighedernes krav. Folketinget kunne jo også pålægge producenten at bære den såkaldte udviklingsrisiko.

En udviklingsskade ved et produkt er en defekt, som det ikke var teknisk eller videnskabeligt muligt at opdage ved hjælp af offentligt tilgængelig viden på det tidspunkt, hvor produktet blev sat i omsætning. Producenten af et sådant produkt er ansvarsfri, både efter EF-direktivet om produktansvar og efter de danske produktansvarsregler og retspraksis, men medlemsstaterne kan, som fru Anne Baastrup også var inde på, ifølge direktivets artikel 15 beslutte, at udviklingsskader i deres land skal være omfattet af EU-reglerne om produktansvar. Det er de i Norge og Finland, som har nationale regler om udviklingsskader.

Det, som man så kan overveje, er, om man skal pålægge producenten udviklingsrisikoen, eller om det vil føre til, at myndighederne slækker på deres godkendelsesprocedure, for det vil selvfølgelig ikke være godt. Det bør til hver en tid være myndighedernes ansvar, at befolkningen ikke udsættes for sygdomsfremkaldende forhold. Enhedslisten ønsker ikke at bidrage til at flytte ansvaret fra myndighederne til producenterne ved at indføre produktansvar for udviklingsskader eller igangsætte en udvikling, der kan føre til det, men det, der kan opnås ved at pålægge primærproducenterne ansvaret for udviklingsskader, er måske, at producenterne bliver mere varsomme og tilbageholdende med at fikle så meget med kemiske stoffer i fremstillingen af primærprodukter og selvfølgelig især ved fremstilling af forarbejdede produkter.

Inden for jordbruget ffiles der med brug af insektmidler, svampemidler, vækstregulerende midler, enzymer og tungmetaller i foderet og ikke mindst med gensplejsning. Også inden for

dambruget ser vi brug af antibiotika og vacciner af fisk. Ikke mindst brugen af gensplejsede afgrøder, hvor pollen fra GMO-marker nemt vil kunne sprede sig til almindelige marker eller vilde planter, er bekymrende, så hvis nu producenterne senere kunne rettsforfølges for udviklingsskader, ville de vel – forhåbentlig – holde lidt mere igen.

Men det store problem er som sagt, om et ansvar for udviklingsskader vil underminere myndighedernes ansvar og underminere, at Folketinget sørger for, at myndighederne også påtager sig det ansvar. Det er det dilemma, som vi vil bruge udvalgsarbejdet til at kigge nærmere på og forsøge at få endeligt afklaret.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg vil godt lige gøre opmærksom på, at om ca. 10 minutter skulle der egentlig være frokostpause, men jeg har bestemt, da der kun er dette lovforslag og så et tilbage, at forhandlingen fortsætter, og derefter slutter Folketingets møde for i dag. Det er bare lige, så ordførerne er klar over det.

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000 er positivt indstillet over for forslaget her. Ihukommende hvad jeg sagde under det sidste lovforslag i en af bemærkningerne, så er dette lovforslag jo netop kendetegnet ved, at man samler de regler, der naturligt hører sammen, i den samme lov, således at man ikke skal stå og vurdere, om det er den ene lovgivning eller den anden lovgivning, man skal tage fat i; alt efter på hvilket stade f.eks. en ko er, fra den er levende, til den bliver slagtet, til den bliver forarbejdet, til den ligger i køledisken, men at det er en og samme lov. Derfor synes vi, at det er logisk, det er rigtigt set, og det er godt, at vi nu får samlet det hele i produktansvarsloven, samlet ét sted, én lovgivning, man kan forholde sig til.

Det burde ministeren gøre med alle sine lovforslag. Det kan være, det kommer. Det kan være, det her er det første i rækken. Det kan også være, at ministeren får rettet op på det forrige lovforslag, og at vi også får den logiske sammenhæng dér, men det her det er i hvert fald ualmindelig positivt, og med hensyn til indholdet i øvrigt i forslaget synes vi også, det er helt relevant, at netop ansvaret her kommer til at gøre sig gældende.

Så var hr. Søren Søndergaard inde på udviklingsskader, og blot for at ministeren har en

melding med fra vores side, vil jeg sige, at det er vi absolut ikke enige i. Altså det med at man 30, 40, 100 år efter kan pålægges et ansvar for noget, som man i sin tid overhovedet ikke endede kunne påføre skader endstige havde langtidsvirkninger, der lå langt, langt, langt ude i fremtiden, er ganske urimeligt, og det ansvar kan man selvfølgelig ikke pålægge nogen.

Det er jo heldigvis sådan, at vi lever i et land, der er i en stadig udvikling, og vi bliver stadig klogere og bedre til at forudse, hvad der vil ske, men så længe, der ikke er nogen, der er i stand til at forudse noget som helst, så vil det være urimeligt at pålægge ansvar.

Men det er blot, så ministeren har det med i sine tanker, og at ministeren ikke føler sig foranlediget til at føje hr. Søren Søndergaard fra Enhedslisten. Det håber jeg nemlig ikke ministeren vil gøre.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til ordførerne for denne meget positive modtagelse af det her lovforslag. I dag forekommer det helt naturligt, at vi også får inddraget produkter hidrørende fra jordbrug, husdyrbrug, fiskeri og jagt under produktansvarsloven. Sådan var det ikke, dengang Folketinget sidst behandlede loven, eller dengang vi skulle have produktansvarsdirektivet fra 1985 omsat til dansk lov. Men nu er det blevet det, og der er jeg helt enig i de betragtninger, som fru Lotte Bundsgaard, den socialdemokratiske ordfører, gjorde, om, at her er et godt bevis på, at også EU kan bruges til at varetage forbrugerbeskyttelsesinteresser. Her er EU altså gået længere, end vi var i dansk lovgivning, og nu ændrer vi så dansk lovgivning, fordi EU har besluttet det, og det er et godt yderligere skridt til at beskytte forbrugerne.

Fru Anne Baastrup var ligesom Enhedslistens ordfører, hr. Søren Søndergaard, inde på et kendt tema, når vi taler om produktansvarsloven, nemlig om udviklingsrisikoen skal bæres af producenten og ikke af forbrugerne. Det er jo et kendt tema. Det har også tidligere indgået i drøftelser i Folketinget, om vi skulle følge efter finnerne, som har gennemført det i deres nationale ret, og også andre lande har gennemført det.

Jeg forstod i hvert fald hr. Søren Søndergaard sådan, at Enhedslisten ikke var klar til umiddelbart at fremsætte lovforslag om det. Jeg tror, hr. Tom Behnke misforstod hr. Søren Søndergaard, men SF's ordfører var jo altså meget mere kon-

kret og sagde, at SF ville stille et ændringsforslag på feltet. Jeg kan ikke love fru Anne Baastrup, at regeringen vil støtte et sådan ændringsforslag, men jeg kan til gengæld love, at det indgår i den videre debat om den grønbog, som Kommissionen har lavet om produktansvar, og her vil vi bruge vores kræfter til eventuelt sammen med andre partier at diskutere, om der på europæisk plan skal tages yderligere skridt i forhold til, hvem der skal bære udviklingsrisikoen.

Men jeg deler nogle af de betragtninger, som hr. Tom Behnke havde om konsekvenserne, som også hr. Søren Søndergaard var inde på, nemlig at hvis man tager det skridt, så har det altså også nogle konsekvenser, som det er meget vigtigt at kunne overskue rækkevidden og omfanget af.

Efter de ord, der er sagt af ordførerne, ser jeg frem til en hurtig udvalgsbehandling, så Danmark kan tiltræde det EF-direktiv, som er vedtaget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 16: Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.
Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 4/10 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Som bekendt er det Folketingets opgave at fastsætte regler og betingelser for opnåelse af dansk indfødsret, og et stort flertal i Folketinget har fastsat og støttet et sådant regelsæt, og jeg sy-